

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 6 "

Kelylem hálós. kérvén:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 "

Világra postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétig és
 Szomb. utáni napok kivételével

Beiratás és kiadónál:
 Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszajárás
 vagy megörökítésre nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadónálban intenzív.

Egyes mások ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD decz. 22.

Izgatók munkája.

Alltam a rostrum előtt, Róma fórumán, hol a világ első szónoka beszélt a népeknek. A nép pedig akkor is azt tartotta, hogy a pénz beszél s Cicero szava nem csengett olyan szépen, mint a marokba olvasott sestercius.

A nép tehát élvezte a beszédet szive szerint és szavazott érdeke szerint. Soha olyan undokság, mint a senátus lejáratása után, a demokrácia abszolút uralma idején, nem volt még a világon.

Görögországban is ugyan így ment s nem rég Franciaországban is, a demokrácia idején.

Egyetlen demokráciai formát ismerek, mely méltó az emberhez s ez, a katolikus egyház hierarchiája. A rangnak feltétlen tekintélye van, de e rangokba bárki eljuthat, ha érdemes reá.

Előbb egy ősrégi mágnás család sarja volt a pápa, ma egy szegény parasztember fia, de a pápa tekintélye egyforma. Ez is feje a katolikus világegyetemenek, ki előtt egyforma tisztelettel hajolnak meg a fejedelmek és koldusok.

Püspöki székhelyben is előbb egy építő iparos fia ült, ma az Arpádok koráig visszanyúló nemes család sarja, de a püspök tekintélye, rangja nem változott.

Ez a keresztény demokrácia, mely a porból, vagy csillagokból egyaránt gyűjti össze az igazi értéket s a hatal-

mat s rangot csak az állás adja, nem az egyén.

Ellenben képtelenség az a demokrácia, mely mindenkit le huz a legalsó színvonalig, vagy amely a tudóst, tudatlant, durvát, műveltet, hitványt és nemest egyenlőnek tart s csak a nyers erőben ismer tekintélyt.

Most nálunk is járja az a népbolondítás, mely a tudatlan népet nem a haladásra vezeti, hanem nyers erejének emlegetésével, általuk meg sem érthető jogok gyakorlására hívja fel s nekik semmit sem érő, de mások által jól felhasználható hatalomra akarja juttatni a tömeget.

Ebből a féktelen, önző czélú izgatásból érthető az az ideges állapot, hogy csekély okból azonnal lázadásra kész a tömeg s ilyenkor azt teszi, amire képes — gyilkol és pusztít.

Természetesen az izgatók biztos helyre viszik ilyenkor a bőrüket.

Szomszédunkban is lincselte a nép. Tudatlanságában azokra támadt, kik éppen a közvagyon és biztonság őrei. Késsel szurkálták, doronggal ütötték azt a szegény csendőrt s arczába haraptak, mint veszett ebek.

Mi volt ez?

A felséges nép ítélete? Nem, csak szomorú tanulság azon holdkórosok vagy gonosz spekulánsok számára, kik a népjogokat a szám és ököl erő részére követelik.

Gyermeknek fegyver nem való, csöcseléknek hiába adnak jogokat, melyek

csak vele élni tudó művelt népet illetnek meg. A nép művelése pedig nem állati szenvedélye s vak gyűlölete felizgatásában áll.

Orvendetes dolog az, ha a nép minél nagyobb tömege, minél mélyebb rétege lesz képes a nemzeti művelődés és haladás terén működni, de ez a képesség, hiába, előzetes tudást tételez fel.

Tessék a statisztikai mappát megnézni azon a lapon, ahol az irni tudók vannak feltüntetve. Azok az üres foltok erős tiltakozások azon demokrata mozgalmakkal szemben, melyek író toll helyett bírói pálczát akarnak adni a tömeg kezébe.

Mig értelme és jelleme nincs a népnek, addig Cicero az istenek nyelvén szónokolhat, de a nép nyelve a — sestercius csöngése marad.

P—y.

Készülődések a választásra.

A politikai körök régen tisztában vannak vele, hogy gróf Tisza István miniszterelnök, a mint csak lehet, új képviselőválasztásokat rendez.

Az a szinte lázas buzgóság, a melylyel a főispáni karból »kiselejtezi« a neki a nem tetsző elemeket, hogy szerinte megbízhatóbb embereket nevezzen ki, szintén csak arra való, hogy a választások idejére készen legyen a kormány apparátusa minden tekintetben.

Egy Tiszához közelálló kormánypárti lap ma egész leplezetlenül beismeri, hogy az új képviselőválasztásokra minden készülődés megtörténik, sőt kilátásba helyezi, hogy ezek a

— Aztán még ezt is!
 — Ezt el ne feledd!
 — Akkor azt tette!
 — Oh, oh még csak ezt a szót!

Siettetve, kapkodva, azt sem tudva, melyiket halgassa meg előbb, lemondott arról, hogy akármit is elrendezzen; csak azzal volt elfoglalva, hogy megragadja a dús kincseket, melyek előtte elvonultak, hogy el ne veszítsen belőlük semmit, hogy megcsipje azokat, melyek már menekülőben voltak; utánuk futott s visszafordulva újjal találkozott, mindent papírra vetett, mindent egy pillantással látott, aztán lassan-lassan összekeverte drámája időrendjét, egyik korszakból a másikba ugrott, a harmadik rész aggodalmas gyötrelmeit vegyítve az első ragyogó fehér tisztaságával, az édes öleléseket és a gyertyák nehéz füstjét... csak irt... csak irt... szinte megriadva vizióitól és örülten, akár csak a maga teremtette örültek.

Reggel a kimerültségtől nehéz, lidércnyomásos álomba esett.

Aztán visszatért a nyugalom szilárd hom-

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZAJA.

A hősnő.

Irtá: Edmond Haraucourt.

(Vége.)

Látta már a befejezett művet.

Három részből fog állani! Első lesz a találkozás és a csábítás, egy női Tantalusznak küzdelme, aki még sohaem szeretett s akinek szerelmet kínálnak, aztán a csata vége, a bukás.

Aztán következik a nőalakban egy új lény kifésélése. Azonban fokozottan megütközés lopódzik az asszony szívébe az ocsmány beszédek miatt, melyeket halálra kell és zavaros érzelmek borzongatják; akkor aztán megkezdődik az az iszonyú előrehaladás a szörnyűség útján, melyre férje, kit egy életre urául vállalt, vezette. Es az asszony részketve veszi észre a szennyet! »Csalódtam! De a kiáltás késő. — Ezzel végződik a második rész.

Harmadszeren a sötét szakadék jön, melyből lehetetlen a menekülés! Ennek ábrázolásában a költő szabadjára engedhetette képzelő és alkotó erejét. A regény szinte eposzaiá szelvedett és haladt fölfelé azoknak az eltévelyedéseknek a lépcsőin, melyekre a testi gyönyörűségek hajhászása vihet; a mind mélyebbre és mélyebbre sülyedés bilincselő erejű szükségessége által a pokoli pár az iszonyat fokozatain mind lejjebb haladt. Hanem az áldozatnak, rit e forpatag magával ragadott, lelke tisztán maradt, mert megtisztították lelki-ösmereti furdalásai és a fájdalmak, melyek a kéjek közepette elfogták.

A költő szelleme valósággal lázba esettől a tervtől.

Le sem fektűt. Lap lap után került keze alá és reggelig irta egyes jelenetek főbb mozzanatait, följegyzett rémitő kiáltásokat, végig élte a drámát, míg köröskörül zsongtak, csengtek és harsogtak elméje gyermekeinek szavai. Ezek a teremtmények jöttek-mentek, ott topogtak asztala mellett, beszéltek hozzá, vállát megérintették, tollát bemártották.

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

jainál ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti céggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

480.

Sirolin

választások nem lesznek épen simák. Azt írja ugyanis:

Egyelőre a kilátástalanság a karekterisztikuma a gróf Tisza István parlamenti kormányzásának. Ez természetesen rombolólag hat arra a hitre is, a mely odaállott a Tisza gróf kormányzata mellé, s a mely a mult hetekben nyert az intenzívításában. Következése ez főként annak, hogy Tisza gróf harczi természetének megtagadásával kénytelen összedugott kézzel nézni az obstrukció működését, a mit ő legalább is visszaélésnek tekint a házszabályokkal és a parlamentárizmus szellemével.

Bent, a kulisszák mögött azonban igenis történnek dolgok: előkészületek a választásra, a mivel nem csupán a főispáni karban történő változások vannak összefüggésben. Hogy az elkövetkező választás nem valami szende kis csatározás lesz, hanem kemény előköltséggel s nekiszántsággal megvívandó háboru: abban senki sem kételkedik.

A politikai körök általában azon a nézeten vannak, hogy Tisza legkésőbb februárban feloszlaltja az országgyűlést, úgy, hogy már márcziusban végbe mehetnének az új választások.

El Magyarországtól!

Bécsből jelentik, hogy az osztrák gyár-
iparosok szövetségének gráci alosztálya Hanisch képviselő elnöke mellett tartott közgyűlésén Vetter kereskedelmi tanácsos kijelentette, hogy a szövetség központi vezetősége legközelebb az összes iparosok részvételével ankéntet hív egybe, amelyen a Magyarországtól való gazdasági különválás kérdését fogják megvitatni. Valami nagyon nem ijedünk meg tőle.

Az első Bánffy-párti jelölt.

Désről jelentik nekünk: Wesselényi Miklós volt szilágymegyei főispánt felkérte dr. Kustár Gyula dési főorvos az új-párt megbízásából, hogy választás esetére a dési kerületben a jelöltséget fogadja el. Wesselényi főispán kijelentette, hogy a jelöltséget elfogadja.

A közigazgatás egyszerűsítése.

A m. kir. minisztérium az 1901. XX. t.-cikk 44. §-ában nyert felhatalmazás alapján,

az 1903. évi december hó 19. napján hozott miniszeri tanácsi határozat értelmében rendeli:

A közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901. XX. t.-cikknek a kihágási büntetéspénzeket tárgyozó rendelkezései (23. és 24. §.) az 1904. évi január hó 1. napján lépnek életbe.

Kelt Budapesten, 1903. évi december hó 19-én. *Tisza s. k.*

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz 22.

Ma végre befejezte a képviselőház a ujoncz-javaslat általános vitáját.

Ráth Endre volt az utolsó szónok, akinek rövid beszéde után Jakabffy Imre elnök, miután már senki sem kívánt felszólalni, berekesztette a vitát.

Nyiry Sándor honvédmisztér válaszolt ezután a hosszú vita szövegeinek némely nyilatkozataira, s aztán a záróbeszédre került a sor, melyeket azonban újévig aligha fognak befejezni.

Elnök: Jakabffy Imre.

A mai ülés első szónoka, Ráth Endre a nemzetiségi viszonyokkal okolja meg azt, hogy miért küzd még most is a magyar nyelv jogaiért.

Elnök a vitát berekeszti.

Nyiry Sándor honvédmisztér: Nem akarja a már ugyis rettenetes hosszú vitát még tovább nyújtani, de némely dologra vonatkozólag nyilatkozni kíván. Ami az erdélyi csapatok elhelyezését illeti, ez oly kérdés, hogy hosszú tanácskozást igényel; igéri, hogy meleg érdeklődéssel fogja megvizsgálni a dolgot. Igéri azt, hogy a katonai program megvalósításakor Erdély is fog kapni új katonai iskolát. A hadsereg szelleméről sok elavult és ferde nézetet hallott. Kijelenti, hogy a hadseregben alig van oly számottevő ember, aki ne őh jtana a legjobb viszonyban lenni a polgársággal. Konstatálja, hogy végösszegekben az utóbbi években 410 magyar tiszt hooositatott vissza.

A harmadéves katonák visszatartása s a póttartalékosok behívása — a véderő harc-képessége szempontjából — okvetlen szükséges

volt, mert május előtt lehetetlen lesz az ujonczok kiképzése, a hadseregnek pedig harc-képességnek kell lennie, már csak azért is, mert a Balkánon absolute bizonytalan a helyzet. Nem lehet a kormányt vadolni, amiért e rendszabályokkal él, mert elkerülhető lett volna, ha az obstrukciót befejezik. Nem a kormány vádolható a 40,000, nagyobbára családost tartalékos behívásért, hanem az obstrukció, akik romboló munkájukat még most is végzik. A kormánynak nem áll érdekében a polgárokat így vexálni, csak a végső esetben nyultak hozzá. Ime, az obstrukciónak egyik gyönyörű eredménye. (Helyeslés a jobbon.) Erzik a felelősséget az obstrukció is, de a kormánypártra akarják tolni, de a közvéleményt nem lehet megteveszteni. Hát viseljük a felelősséget.

Kaas Ivor: Mi is, önök is!

Kiáltások jobbról: Nem osztozunk.

Nyiry Sándor honvédmisztér: Az obstrukció azt emlegették, hogy az obstrukcióból semmi kárunk nem volt, sőt olvastam, hogy az obstrukciónak haszna is volt: a szarvasmarha és a disznó ára felment. (Derűltség.) Veszedelmes precedens az obstrukció, mert a nemzetiségek egyszer majd a magyar állam ellen fogják felhasználni s akkor majd az obstrukciók maguk fogják a házszabályok szigorítását követelni, amitől most úgy félnek. (Zaj a baloldalon.)

A beadott hat. javaslatokat nem fogadja el. Holló javaslata ellen ugyan niacs semmi kifogása, de ismerve Holló eddigi álláspontját, azt hiszi, hogy félreértésből adta azt be (Elénk derűltség.) s jóízűsére bizza, hogy engedje át azt a javaslatot arra a helyre, ahonnan az eredetileg tervezve volt. (Eljenzés, taps a jobbon.)

Münnich Aurél: Előadó röviden ajánlja, hogy mielőbb legyen vége a katonai vitának.

Polonyi és Kaas Ivor.

Polonyi Géza: Személyes kérdésben reflektái a mult ülése vele történt dolgokra. Rekapitulálja a szombaton történeteket. Ő (Polonyi) egy cikk ellen foglalt állást, melyben azt állították (a Magyarországon), hogy a Kossuth-párt áruló, mely összejátszott Tiszával s lerakta a fegyvert. Arra mondtam, hogy hitvány ember, aki ilyet ír. (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Rákosi Viktor: Gazember!

Zboray Miklós: Sajtópert!

Polonyi Géza: Felolvassa Kaas Ivor cikket a Magyarországból, melyben Kossuthról és híveiről beszél s azt mondja: az udvaroncok mindig kaphatók voltak.

Kaas Ivor: Háromszáz év története!

Polonyi Géza: Folytatja a cikk felolva-

lokfala mögé és lassan, biztosan, erős alapon, a munka, a művészet harmóniája szerint épülni kezdett.

Ekkor, csak akkor mert Pierre Dufaure kidolgozásához fogni.

Az első fehér papírlap előtt meglepetten tilt, anélkül, hogy írni tudott volna. Megriasztotta a nagy munka, melyre magát lekötöni akarta: erre a kísérletre fel fogja áldozni életét, erejét, ifjúságát, lényegét legjavát; levetette énjét, hogy két idegen lelket öltöztessen föl vele, lemondott boldog nyugodtságáról, hogy izzó pokollal helyettesítse. És ez hónapokig el fog tartani! Aztán, a legeslegvégén, az egész esetleg nem is ér többet a kandalló egy lobbanásánál. Félt. Lassankint finom verejték gyöngyözött arcán és Pierre elsápadt. Lélekzetvesztve, kimerülve, letette a tollat és lement az utczára.

De künn a friss levegőn megint elfogta az ihlet és egy levél hátsó lapján leírta az első sorokat: így, anélkül, hogy ügyelt volna rá, már meg is kezdte a munkát.

Először Renée arczképét vázolta. A hősnőt gyöngéd, rászédett özvegynek rajzolta, akiben minden remény, minden varázs megvan. Olyannak rajzolta, aminek ő a maga számára álmodta, mindazokkal az erényekkel megáldva, melyek neki tetszettek és amelyeket eddig egyetlen kedvesében sem talált meg. Mert kedvesei, valóban, mind e mai napig, be kell vallania, rémületes laposságáról tettek csak tanubizonyítást! Könnyed szerelmeinek semmitmondó sokaságán keresztül meguntan jártatta dilettantizmusát és bizony-bizony már megelégette őket.

Első regényének hősnőjében elhelyezte mindazokat a tulajdonokat, melyeket a saját szíve megkövetelt: Renée maga a föllehetetlen tökéletesség volt.

Egész gyöngédségével beszélt róla; lelkelelkéből varázsolta elő, elevenen, forrón még az álmok hevéből. Nem is egyszer könnyek szöktek szemébe, mikor Renée kiválóságait kifejtette. Szívtájkéjelgett annak elmondásában: milyen volt első házassága, milyen leánykora, milyen

gyermeksége. S minél jobban maga elé képzelte, annál inkább ráismert: ez O! O, az aszszonyok virága!

A féltékeny apa gondos figyelmével kísérte hősnőjét és a szenvedélyes anya egész rajongásával. Fölindulva a naiv szavakon, melyeket Renée a költő belsőjében mondott, s melyeket ő híven átírt, már azt hitte, hogy nem is ugy találja ki, hanem látja az alakot és hallja beszédeit. Nemsokára Renée külön életet élt mely már mintha nem is a poétából fakadt volna.

Ugytért mindig vissza a munkához, mintha szerelmi találkára futna, hogy mindig Renéevel lehessen. Nem volt társaság, mely kedvesebb lett volna szemében, mint a papíros, melyről a remek teremtés tekintett rá mosolyogva.

Amikor leült a fehér lap elé, így susogott: — Jó napot, Renée.

Ugy érezte, hogy ott van mellette. Beszélgetett vele, csak úgy, a munkán kívül is. A pihenő közökben elbeszélte neki, hogy mi min-

Özv. Fuszek Ágostonné

és Fiai

sütődéje. — Teleky-u. 20.

A közeledő karácsonyi ünnepek alkalmából ajánljuk a n. é. közönség b. figyelmébe az 1806. óta fennálló s elismert jónévű SÜTÖDÉNKET. Kitünően készített diós és mákos kiflik (patkók) darabja 1 kor.-tól 1 kor. 20 fillérig; ünnepi fonatos és kerek vajas kalácsok 60 fillértől 1 koronáig darabonként. Ezenkívül bármily sütemények rendelésre kiválóan finoman és izletesen elkészíttetnek.

sását, mely Kossuthot támadja, strébernek és árulónak mondja. S ezt egy függetlenségi lap írja.

Zboray Miklós: A néppártról különbekezt irt a Magyar Szó.

Polonyi Géza: Ezért mondta, hogy aki ilyet ír, az hitvány rágalmozó. (Kiállítások: Az is!) Kossuth Lajos fiát ilyennek meggyanusítani nem szabad. De felteszi a kérdést, ha nem Tisza volna a miniszterelnök, hanem Apponyi, vajjon folytatók-e akkor is az obstrukciót?

Szederkényi Nándor: Ne gyanúsíts!

Olaj Lajos: Ez igaz, nem gyanúsítás. Akkor nem obstruálnátok! En bizonyítom.

Buzáth Ferencz: Szép mulatság a szabad-
elvű pártnak.

Polonyi: Ha Apponyi, aki Tisza programját elfogadta, lett volna miniszterelnök, akkor se lett volna magyar vezényleti nyelv, de vajjon obstruáltak volna-e tovább?

Molnár Jenő: Igen. (Derűtség.)

Kaas Ivor báró: Apponyi programját nem ismerjük.

Polonyi: Csodálkozok, hogy őt Hollóval veszejtették össze. Nem Hollóra mondta, amit mondott, hisz Hollótól sohasem hallották, hogy a függetlenségi párt tisztességtelen fegyverrel küzd.

Holló Lajos: Ilyen örűtséget sohasem mondtam.

Polonyi: No, a Magyarországon volt. Egyebek is voltak.

Válaszol ezután Apponyinak, majd újból válaszol Kaas Ivornak s újból kijelenti, hogy amíg azokat a vádakot be nem bizonyítják, addig hitvány rágalomnak deklarálja ad perszonam is a vádakot.

Jakabfy Imre elnök röviden rendrentasítólag reflektál Polonyi szavaira s azután **Oko-licsányi László** szól személyes kérdésben, majd **Kaas Ivor** reflektált Polonyinak. Ostobaság volna, ha ő Kossuthot *strébernek, árulónak, féregnek* nevezte volna. Mikor ezekről beszélt, nem Kossuthot értette, mindig van arra bátorsága, hogy kimondja, ha ilyesmit gondolt. Polonyi azt difficultálta, hogy őt a régi bajtársak támadják. Erre azt feleli: ha kártyát játszanak s új kiosztás van, akkor a régi partnerek hiába viseltetnek baráti érzelmekkel, nyílt ellenfelekként fognak játszani, ha szembe kerülnek.

Ballagi Géza: Hazárdjáték!

Holló Lajos: Kijelenti, hogy örűtség volna feltételezni róla, hogy ő akár Kossuthot, akár a függetlenségi pártot megvesztegetéssel vádolta.

den történiük lelkében. ugy hogy Renée csakhamar ismerte poétája minden titkát. Barátok lettek és a dráma eseményei közepett Pierre tanácsokat adott az asszonynak: hogyan kerülje ki közelgő bukását.

A munka kezdete óta örűmöt lelte az egyedül-ékezésben. Azonban egyedül nem volt: látatlanul ott tilt vele szemben kis barátinje és társalogtak, nevetgéltek. A poéta pajtásai, akiket meglepett barátjuk gyakorta való első-kése közülök, arra gondoltak, hogy talán önző kényelem- és pompaszeretet fejlődött ki benne mert látták, hogy a legdivatosabb vendéglőkben étkezik. Csalódtak: Pierre Dufaurenak gyöngéd viszonya volt Renéevel és mindez csak az asszony tiszteleté e történt.

Azonban, bár a lapok mindinkább szaporodtak, a dráma csak nem akart kialakulni és és a mű az előmunkálatoknál maradt.

Valahányszor a költő megkísérelte, hogy bevezesse második alakját, undor fogta el ezzel, a gonosz, előre megvetett férfival szemben. Elutasította, lerázta nyakáról, mint valami kellemetlen embert és mikor megszabadult tőle, megint csak Renée bájainak fűtésében késepelmezett.

Egyszer azonban mégis, hirtelen dűhében, megragadta ezt az embert és napfényre vonszolva, a nagyvilági hazudozástól és az elegáns rongyoktól megfosztva, teljesen meztelenségében lmutatta be. Gyűlösséggel eltelve, mintha boszút állana a férfin, ugy irta ezt a lapot; a gyalázatos ember véve kiserkedt, ahogy bírói korcsávába végigverte.

Förster Ottó: A »Magyar szó« megmondta annak idején.

Szatmári Mór: Az is gázság volt.

Förster Ottó: Szervusz Möricz! gemacht! (Derűtség.)
Szűnet.

Karácsonyi ünnepély az »Orsolya«-intézetben.

Örűmtől ragyogó gyermekarcok, énekes leánykák viruló csoportja, virágok, angyal szárnyak, karácsonyfa, tünneplő fényes sokaság, — mindaz, mi a karácsonyest szent poézisát kifejezheti: együtt volt tegnap délután az Orsolyák karácsonyi ünnepélyén.

Együtt a város legelőkelőbb közönsége, mely ezuttal először látta ezt a szépen berendezett nevelő intézetet villamfényben,* mely édes gyönyörűséggel hallgatta a szereplő leánykák nyugodt s kifejező előadását, a megán-
és karénekeket s igazi élvezettel szemlélte a fényes kiállítású és színes reflektorral világított élőképeket, melyekhez egy-egy művészi festmény szolgált mintául a zseniális rendezőknek.

Milyen felemelő, szívnemesítő élvezet volt ez az előadás kicsinek és nagynak! Azok az ügyes és áldozatkész zárdanők egy szebb, egy tisztább korból varázsoltak egy darabot szemünk elé; abból a klasszikus korból, mely át volt hatva a Megváltó eljövetelenek hitétől, reményétől, melyben közelebb volt az Isten az emberhez, — vagy az emberiség volt közelebb Istenéhez?

Egy pásztorjátékot adtak elő, mely át volt szöve a modern kor vonatkozásaival, néhol ostorozásával. Egy ügyes színjáték volt, melyben a Megváltó születésének örűme, dicsősége, a földi javak hiu volta, valamint az emberboldogságra törő vágya nyert kifejezést s mely át volt szöve a modern nőkérdés pókhálószálaival ugy, a mint azt csak egy olyan a nő-

* A villamos berendezést és világitást az intézet a volt zárdalelkésznek, Gróh Ferencz jótékonyágának köszöni, a ki — miután évekig terjesztette ott a szellemi világosságot — most a távolból villamos világossággal látja el az Orsolya-zárdát. Ez a jótékonyág önmagát dicséri.

Megkönyebbült a leire, mintha csak valami becsületes, igazságos tettet hajtott volna végre, mintha valami szerencsés dolgot fejezett volna be. Akkor visszatért Renéhez.

— Hallottad? Jól elbántam vele, el ugy, ahogy megérdemelte.

Es érezte nyaka körül a megmentett, a hálaadó Renée karjait: az asszony megértette a veszelty és a leálcázott kísértő elől undorodva meghátrált. Nem bukhatott már el.

Mikor a szerző folytatni akarta az írást, fejét teyerébe hajtotta és elmélázott.

Mi lesz már most? Minden ut el van zárva!

Nem szűgyen-e, egyáltalán, nem véték-e egy ilyen nemes teremtményt kitenni olyan gyötrelmeknek, melyeket megakadályozhat és végső elemzésében is egy aljas banditának, sőt mi több: vetélytársának büntársává lenni?

Mert szerette hősnőjét, a tulságosan is élő Renét és nem írhatta, hogy szennyes kéz hozzányúljon!

Ugy van! Védeni fogja! Annál rosszabb a regénynek!

Nincs az embernek annyi örűme ezen a világon, hogy önként föl kelljen áldoznia egy boldogságot, mely álmok virágjaitól körülvéve előtűnik elvonul . . .

A költő eltette a papirosokat egy map-pába, hol Renée árván maradt tisztaságában és Pierre Dufaure remekműve soha meg nem íródott.

neveléssel lelkesen foglalkozó és a társas életben is nyitott szemmel járó író szöheti, — a milyen az Orsolya-intézet érdemes lelkésze: Makucz Ernő.

Es milyen biztosan, bátran mozogtak azok a szende arcú kis és nagy leányok a szinpadon, mintha nem is a világtól elzárkózó zárdanők (Mater Stefána és s. Celestin) tanították volna be nekik szerepeiket, olyan művészi izlésű és nagyon szerény zárdanők, kik azért is meg fognak nehezteni ránk, hogy bár zárójelben is megemlítettük neveiket.

De lehet-e dicsérőleg meg nem emlékezni róluk s az ő szépért, jóért lelkesülő fejedelműjükről, kik ezernyi gondjuk, elfoglaltságuk mellett, éjt-napot egybetéve, áldozatot nem kímélve olyan fölemelő élvezetet készítették azon sokaknak, kik tegnap az ő vendégszeretettüknek részesei voltak. Munkájukért ők földi jutalmat nem várnak, de azért jutalmul szolgálhatott nekik az ő szeretett és nagyra-becsült főpásztoruk Szamrecsányi püspöknek megelégedése és a nagy, díszes közönség osztatlan lelkesedése.

A karácsonyi színjáték három felvonásból állt. Elsőben Báldy Zseni mint Adám, Rattner Mariska mint Eva, Muhoray Margit mint Sátólán, Fary Erz ike mint Cherub, Timár Aranka mint angyal ügyesen megállták helyüket s nagyon szép volt az ezt befejező élőkép, melyben a paradicsomból való kiűzés jelenete fölött ott lebegett a hűnbesett emberiség reménye, a megváltás reménye. (Cs. Orosz Erzsike.)

A második és harmadik felvonás főszereplője Kollársz Margit, mint »Föld szelleme« értelmesen, bensőségteljesen adta elő szerepét, mellette főként Muhoray Margit (Sátólán) tűnt ki rendkívüli jellegzetes előadásával, mondható: alakításával; de jó volt a többi szereplő is: Vertán Blanka mint angyal, Luy Mária, mint »Tudomány«, Bertin Gizella mint »Hatalom«, Munch Etelka, mint »Gazdagság« és Jalaksa Ilona, mint »Elvezet«, valamennyi fényes jelképes jelmezben. Nagyon sikerült az ezen felvonásban levő élőkép is, melyben következők vettek részt görűg jelmezeikben: Kiss Gizella, mint istennő, Hauler Hermína mint Apelles, mellette Steer Mariska és Szakács Dalma, Mile Irma, mint szobrász Simon Katiczával és Roszmayer Irénnel. Kempelen Anna a zene és dal muzsája Nagy Steffel, Mile Erzsikével, Kerekes Annával, Doboly Erzsikével és Sipos Ilonkával.

Végtelen kedves volt a harmadik felvonás, a pásztorjelenet. Ennek fénypontja Zdrahál Irma (pásztorfiu) alt-sóljója és Venter Valéria (angyal) soprán-sóljója volt. Ezek a gyönyörű magánénekek igazán dicsérik a szerzőjüket: Nevoráll Istvánt, az intézet zenetanárát, ki azokat kitűnően tanította és fiszharmoniumon kísérte, de dicsérik a két bájos hangú énekest is, kik tapsviharra indították a közönséget.

Zeley Irén, Racsek Fánika, Asbóth Anna pásztorok is nagyon ügyesek voltak s az ébredés jelenetében valóban remekeltek. Méltó keret volt ehhez a felvonáshoz az angyalok serege: Orbán Jolán, Popescu Gizella, Csengery Olga, Reményffy Gizella, Székely Lidy Ilonka és Lukács Etuska. Nagyan szép és áhítatra indító volt az utolsó kép és jelenet »A jászol előt«, melyben a többi szereplőn kívül még Batin Gizella, Domavell Katicza és a szép kis Kepes baba vett részt.

De megindító volt az előadás után, mikor az intézet növendékei hódolattal üdvözölték a főpásztorukat. Szamrecsányi Pál püspök szeretetteljes: buzdító szavakkal felelt az üdvözölő

beszédre, mire az egész közönség szívből jövő ovációban részesítette a püspököt.

Ha még a karénekekről (az Orsolya intézet tanítónőképzőjének énekkara, Nevorál István vezetése alatt) is elismerőleg emlékezünk meg, halvány képét adtuk annak a ragyogó ünnepélynek, mely tegnap délután az Orsolyák intézetének zsufolóság megtelt szép dísztermében lefolyt. *H. Gy. J.*

A karácsonyi színjáték végén a zárdánvendékek nevében *Zdrachál* Irma kedves kis beszédben köszönte meg a püspöknek az irántuk tanúsított érdeklődést, mire *Szmrecsányi* püspök maga és a vendégek nevében megelégedésének és örömeinek adott kifejezést s emelkedett szavakban figyelmeztette a növendékeket, hogy a karácsonyfa kedves emlékeit ártatlan szívben őrizzék s a bethlehemi kised tanításait az életben is kövessék.

A zárda dísztermét zsufolóság megtöltö eldök, jobbára hölgyközönség sorából a következőket sikerült összeírunk:

Des Echerolles Kruspér-Sándorné, Schlauch Jozefin, Jerzsák Istvánné, Jerzsák Mariska, Mezey Vilma, Dús Lászlóné, Dús Piroska, Lausch Károlyné, Nagy Ferenczné, Lausch Miczike, Schöpflin Agostonné, Keller Örnagné, Papp Oszkárné, Papp Ella, Kovács Mihályné, Papp Imréné, Kepes L. Miklósné, Voszka nővérek, Racsek nővérek, Hoffmann Henrikné, Király Ilka, Szőke Gyuláné, Szőke nővérek, Frankó Endréné, Stark Réza, dr. Hoványi Gyuláné, Szunyogh Lórádné, Cseresnyés Albertné, Cserenyés Ilonka, Czajlik Rózsika (Karczag), Kappel Györgyné, Vucskics Julia, Herkner Péterné, Herkner Elvira, Böhm Györgyné, Böhm Adél, Böhm Jenőné, Sebestyén Erzsike, Juricskayné, Réz Mihályné, öz. Személy Kálmánné, Germán Károlyné, Harmathy Erzsike, Arnóthfalvy századosné, öz. Tutsek Ferenczné, Beleznay Antalné, Molnár Vilmosné, Csengery Margit, Molnár Imréné, Molnár Ilonka, Szemes Ilonka, öz. Brányi Gézáné, öz. Harrach Józsefné, Csipkés Sándorné, Papolezy Ferenczné, Jusztó Károlyné, Pataký Károlyné stb.

Notabilitások: *Szmrecsányi* Pál váradai püspök, *Radnay* Farkas felsz. püspök, Laurán Agoston g. kath. kápt. helynök, Grócz Béla kanonok, Mangra Vazul g. kel. püsp. helynök, dr. Papp Oszkár törzsorvos, Erős Rezső püsp. kormányzó, Bereszky Géza, Szemes Imre, dr. Molnár Imre, Kappel György, Nagy Ferencz, Papp Imre, Ováry Sándor, Zdrachál Ferencz, Stark Gyula stb.

A dobresti vérengzés.

— A vizsgálat. Sebesültek. Letartóztatások. —

A dobresti lázadásról kapott első értesüléseink alapján részletes tudósításban számoltunk be a vérengzés részleteiről.

Megbízható forrásból vett értesülésünk szerint ma tisztább s hitebb képét adhatjuk a lázadásnak. Ma már a vizsgálat megállapította tényekről számolhatunk be.

Már tegnap is említettük, hogy még az éj folyamán kiutazott Dobrestre *Ember* Géza vizsgálóbíró, *Baróthy* Pál alügyész dr. *Gerő* Sándor és *Fisch* Aron törvényszéki orvosok.

Mikor a vizsgáló bizottság megérkezett, már csend volt a faluban. A Nagyváradról, Belényesről, Hollódról és Tasádfőről érkezett 32 csendőr szétoszlatta a tömeget.

Réggel megindították a vizsgálatot is sikerült megállapítani, hogy az első összetűzés a korcsmában színelts csel volt, hogy a csendőröket csapdába csalják. Szücs Sándor és Tóth János csendőrök, a kik a végrehajtó fedezetére voltak kirendelve, a korcsma felé siettek a hol *Anka* György baltával támadt *Szücs* csendőrre, mire ez fegyverével át szurta *Anka* kezét.

Erre mint egy parancsszóra fegyverben

állott az egész falu, baltákkal, villával felfegyverezve hajszolták a csendőröket.

Közben több ütés érte *Szücs* csendőr fejét s véresve verten alig bírtak a gyártelepre menekülni. Közben *Szücs* csendőr elvesztette a kalapját s ezt hurcolta később a diadalittas tömeg.

Ez adott okot arra a tévedésre, hogy tudósítónk *Szücs* csendőr megöletéséről s véres fejének körülhordozásáról telefonált.

A zavargás vezetőit, nyolcz parasztot a kik a tömeget terrorizálták, letartóztattak.

A sebesültek.

A véres lázadásnak összesen nyolcz sebesültje van. Két csendőr, *Szücs* Sándor, aki fején, karján, mellén szenvedett súlyos zúzódásokat villa és balta ütésektől, a gyártelepen fekszik. Sebei nem életveszélyesek. *Tóth* János csendőr sérülései könnyebb természetűek.

A többi sebesültek parasztok, akiket a védekező csendőrök sebesítettek meg. A legtöbbnek sebesülése súlyos. *Malicza* Juonak a czombja, karja és tenyere át van szurva. Két sebesült sérülései piszkos ruháiktól inficiálva lettek.

Letartóztatások.

Összesen nyolcz embert tartóztattak le. Közöttük *Anka* Tógyert és Juont, *Malicza* Juont és Simont, akik a lázadás vezetői voltak.

Most a faluban csend van s a csendőrök csoportonként éjszakára szétoszlottak a közeli falvakba, mert a környék teljesen őrizetlenül maradt. Amint a Bihari faiparrészvénytársaság telepéről értesítenek, e nyugalom csak látszólagos s a bosszuálló nép készülődését lehet sejteni a nagy csendességéből.

A vizsgálat után *Gerő* Sándor és *Fisch* Aron törvényszéki orvosok még az éjszaka visszautaztak Nagyváradra, *Ember* Géza vizsgálóbíró és *Baróthy* alügyész pedig reggel jönnek haza.

UJDONSAGOK.

40,000 korona jótékonycélra.

— *Andrényi* Lajos hagyománya. —

Pár évvel ezelőtt halt el Nagyváradon *Andrényi* Lajos vaskereskedő, az országos hírű kereskedőcég feje. Egyike volt a város első polgárainak, akit életében általános tisztelet környezett s koporsójánál a város egész közönségének részvéte nyilatkozott meg.

Végrendeletében egy milliónál nagyobb vagyonáról rendelkezett s 40,000 koronát jótékonycélra hagyományozott, de a rokonok egy része megtámadta az elhunyt rendelkezését. Nemrégiben azonban a rokonok között egyezség jött létre s így a család mostani feje s az elhunyt főörököse *Andrényi* Károly aradi kereskedő most intézkedik a jótékony célokra hagyományozott összegek kifizetéséről.

Az örökös kivánságához képest a 40,000 korona felét aradi jótékony intézetek, másik felét: 20,000 koronát pedig Nagyvárad város humanus és emberbaráti intézményei kapják.

Andrényi Károly intézkedéséből az Aradra szánt 20,000 koronából kapnak:

a városi kórház — — 10,000 kor.
tűzoltó egylet — — 2000 »
lönkrement aradi iparosok és kereskedők 8000 »

Nagyváradon a következőképp osztják fel a hagyományozott 20,000 koronát:

1 keresk. isk. tanulóknak ösztöndíjra alapul — — — —	4000 kor.,
a rabsegélyző egyletnek — — —	500 »
a népkonyhának — — —	500 »
a városi árvaháznak — — —	2000 »
a biharmegyei nőegyletnek — — —	1000 »
az izraelita — — —	1000 »
a koldusápoló intézetnek — — —	1000 »
az iparos menházak — — —	1000 »
a Gyermekebarát egyletnek — — —	1000 »
a tűzoltó egyletnek — — —	1000 »
a Csesztivó intézetnek — — —	1000 »
a Szent Vincze intézetnek — — —	1000 »
a ref. leányinternátusnak — — —	1000 »
a kereskedelmi kórháznak — — —	2000 »
a gyermekkórháznak — — —	2000 »

A jótékony hagyományokat a jövő év első napjaiban fizetik ki a jótékony intézeteknek.

Előfizetési felhívás.

Alig néhány nap múlva lapunk fennállásának tizedik évfolyamába lép. Egy évtizeden keresztül becsületos törekvéssel, buzgalommal igyekeztünk a közérdek szolgálatában azon nagy célt: a katolikus öntudat felébresztését, a katolikus érdekek istápolását előmozdítani.

Az új év küszöbén bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TAJÉKOZTATO.

Jan. 6. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Jan. 9. Vasutasok bálja.
Jan. 10. Az új városház megnyitó ünnepe.
Jan. 12. Jogászbál.
Jan. 17. A 48-as népkör bálja.
Jan. 24. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 2. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Febr. 6. Katolikus bál.

Febr. 14. Kath. Szabad Liceum matinéja.
 Febr. 25. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
 Márcz. 10. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.
 Márcz. 24. Kath. Szabad Liceum böjti estélye
 Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély: Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével.)

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-6-ig 10 krért kedden és csütörtökön d. u. 3-6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Karácsonyfa ünnepélyek.** Holnap, csütörtökön éjjel lesz a szeretet, a béke a földre, hozza a megváltó kised Jézus, kit ragyogó fény köré gyűlve vár millió és millió keresztény család. De nemcsak a családban található fel a boldogság, behatol az a szeretet fonséges ünnepén az oly hajlékba is, melyben nemes szívek munkálkodása által árva gyermekek, elaggottak lelnek otthont; beférkőzik az a kórházak termeibe is, hol sokan kórágyon szenvedve várják az isteni kised születésének megünneplésére hívó éjjeli hangszót. — Az idén is, mint minden évben, városunk összes zárdáiban, árvaházaiban, a biharmegyei kórházban, a papnöveldeben, a hadapródiskolában, a tisztai étkezdében, az olasz és újvárosi róm. kath. fiúiskolában lesz karácsonyfa-ünnepély. Az újvárosi *Immaculata* zárdában az óvoda karácsonyfa-ünnepélye tegnap délután 3 órakor ment végbe nagy közönség jelenlétében. A kicsinyek szavaltak, énekeltek, végül a kedves testvérek kiosztották az örvendező gyermeksergeknek a kis Jézus ajándékát. A felsőbb növendékek karácsonyi színjátéka holnap, *csütörtökön* délután 5 órakor lesz. Az *Erzsébet* leányárvaházban csütörtökön délután 3 órakor lesz a karácsonyfa-ünnepély, melyre a választmányi, rendes tagokat és a nagyközönséget ez uton is meghívja özv. báró *Gerliczy* Félixné elnök.

* Diszes esküvő színhelye lesz szent Karácsony ünnepének második napján délelőtt 11 órakor a prémontrei rend uri-utcai temploma. A nagyvárosi leányvilág ünnepe szépségű, bájos nagyműveltségű tagja ölti magára a menyasszonyi fátyolt. Az ügyvédi kar kiváló tagjának *Ficzek* Lajos és neje *Gyurtsák* Piroška leányát *Ficzek* Margitot vezeti oltárhoz jólegénye dr. *Száhlender* Lajos Budapest székes fővárosi felső kereskedelmi iskolai tanár, *Száhlender* Károly nyugalmazott magy. államvasuti őfelső ügyelő és neje született Nábráczky Mária fia.

* **Ejjel-nappal.** Minden fénynek van árnyoldala. A város új székháza, melynek szinte derrogál a városház elnevezés, kívülről ragyogó palota, a szép falakon belül azonban több apró fogyatkozás van. Hiányos ugyanis a felszerelés, a szép helyiségben nincsenek megfelelő butorok. A közgyűlési terem luxuriósus berendezése miatt nem telt új butorokra az egyes hivatalokban, melyeknek száma légió. Most a tanács úgy segít a bajon, hogy a kopottas tárgyakat újra festeti, minthogy pedig a munka nem szünetelhet, mint az ezeregyedik mesében egy éjszaka alatt meg végbe a nagy átalakítás. Amint a hivatalnokok tegnap este lábukat kitétték a helyiségekből, bevonultak oda a serénykezdő iparosok, a városháza átalakult egy nagy műhelyllyé s kezük nyomán reggelre megújul a hivatalok képe. A régi megszokott butordarabok változott külsőben fogadják majd másnap gazdáikat csak a hátra maradt terpenin és firneisz szag fogja még pár napig megülni a hivatali szobák levegőjét s bosszantani a hivatalnokok és ügyfelek szagló érzékét.

* **A kereskedelmi iskola zászlaja.** Szép eszmét pendített meg a felső kereskedelmi iskola tanári kara. Az intézet számára díszzászlót akar készíttetni, melylyel az ifjúság ünnepélyes alkalmakkor kivonulhasson. Az

igazgató erre vonatkozó felhívása a következő:

A nagyvárosi felső kereskedelmi iskola tanári testületének rég táplált forró óhaja, hogy az intézet tanuló ifjúságát dísz zászló alatt vezethesse nemzeti ünnepeinkre. Azt akarja, hogy legyen a zászló az ifjúságra nézve szent jelvény, az iskola elé tűzött cél elérésében. Szent jelvény, amelyre büszke önértettel és lelkesedéssel tekintsen a tanuló mint ifju s amelyre örömmel s hálával telten gondoljon mint férfi. Evégből azzal a kérelemmel fordulok a szülőkhöz, iskolánk jó akaróihoz és volt növendékeihez, hogy az ifjúsági zászló költségeinek fedezéséhez kegyeskedjenek tetszés szerinti adománnyal járulni, amelyért az iskola örök hálával és köszönettel fog adózni. Az adományozók neve a zászló létrejöttének s felavatásának történetét tárgyaló könyvben is meg fog örökíttetni. A könyvet az intézet a zászló felavatása után minden egyes adományozónak megfogja hála jelül küldeni. Kelt Nagyvárad, december 15-én. Dr. *Kováts* S. János, igazgató.

* **Az első villanyos karácsonyfa Nagyváradon.** A nagyvárosi Örsolya-zárda mutatta be először azt a szép újdonságot, a villanylámpákkal kivilágított karácsonyfát, melylyel meglepetést szerzett a karácsonyi ünnepélyére nagy számban egybegyűlt közönségnek, s bizonyára még nagyobb örömet növendékeinek. A modern technika bevonult a zárdába s a kereszténység legkedvesebb ünnepén vetett fényt a legkülönbözőbb színekben az impozáns karácsonyfa gazdag terhére, s jelképezte egyszerű mint a világ világosságát, mely a kis Jézusban az első karácsonykor a földön megjelent.

* **A választók névjegyzéke.** Nagyváros központi választmánya a jövő kedden, december 29-én délután 4 órakor ülést tart, a melyben a jövő évi választók névjegyzékének a miniszterhez leendő felterjesztése iránt intézkednek.

* **Az új leltárbiztos.** *Rimler* Károly polgármester *Giraud* Arpad r. kapitányt a leltárbiztos állástól, saját kérelmére felmentette s *Liszky* Bélát nevezte ki városi leltárbiztosá.

* **A jogügyi bizottság működésében.** Nagyváros jogügyi szakbizottsága tegnap tartotta első ülését az új városházán. *Dús* László főügyész elnöklété alatt *Hlatky* Endre, *Mihelyi* Adolf és *Tóth* Márton előadó vettek részt a tanácskozásban. Ot ügyben tárgyaltak, amelyeket véleményezés céljából tett át a városi tanács a szakbizottsághoz. A váradvelencei közbirtokosságok a felső Körözhidtől a velencei vasuti hidig terjedő volt legelő területen most utca van. A közbirtokosok azonban nem hajlandók ezt a területet ingyen átengedni a városnak, hanem vagy megfelelő összeget, vagy más helyen gazdálkodásra alkalmas területet kérnek. A jogügyi bizottság véleménye szerint a városnak ki kell sajátítani a területet. — A város törvényhatósága kimondotta, hogy a Rulikovszky-temetőhöz vezető utat kikövezteti s a munkálatokhoz szükséges körvázkövet Engel Ignác vállalkozó kiszállította az utvonatra. Később aztán a tanács félremagyarázta a közgyűlés határozatát s kimondotta, hogy csak az árapasztó csatornájáig kövezteti ki az utat. I. y 15,000 korona felesleg maradt a megszavazott összegből. Engel vállalkozó azonban követeli, hogy a város fizesse meg az egész utvonathoz szükséges kő kiszállítását, mert a megváltoztatott határozat folytán feleslegessé vált követ más helyre kellett ismét szállítani. Az ügy megvizsgálása után a jogügyi bizottság a vállalkozó követelését jogosnak véleményezte. — *Gerő* Armin rendőrkapitány azon javaslatát, hogy a vendéglők, szállodák, kávéházak és cukrázdák rendőr-felügyeleti díját leszállítsák s a korlátlan italmérésekre is kiterjesszék, a bizottság jogi szempontból nem kifogásolja. — *Dr. Kurländer* Ede bizottsági tag azon indítványt tette, hogy az iskolaszékbe nő tagokat is választhassanak. Az indítványt kivihe-

tellenek találja a jogügyi bizottság, mert a kultuszminiszter által kiadott Utasítás szerint csak férfiak választhatók iskolaszéki tagokul.

* **Karácsonyi csillaghullás.** Az egyéves önkénteseknek is megérkezett a karácsonyi ajándék, az a hatágu kis csillagocská, a mely büszkén hirdeti már az ünnepeken, hogy a csillag uniformis lakója kilépett a közlegények sorából s most már van rá eset, hogy ő is parancsol s nem éppen mindig parancsolnak. E nagy örömet a következő egyéves önkéntesek, nek hozta meg a karácsony: *Bart* István, *Dufek* Emil, *Echstein* Hermann, *Freiberger* Béni, *Grósz* Andor, *Ince* György, *Kertész*, *Menyhért-Klein* Mózes, *Dr. Krüger* Jenő, *László* Lajos, *Löwy* Armin, *Mezey* Gyula, *Nyesky* István, *Rátkay* István, *Székey* Odön, *Dr. Vámos* Nándor, *Várad* Jenő a 37. gyalog ezredből, *Buzsák* Antal, *Kis Imre*, *Kovács* Lajos, *Kucsera* János, *Majsay* Lajos, *Rózsa* József, *Szavics* Sándor, *Szluika* Ervin a 46. gyalogezredből.

* **A város kapusa.** A város díszes új székházához a törvényhatóság egy kapus állást rendszeresített. A polgármester betöltötte az állást s *Sándor* N. Lajos rendőr szakaszvezetőt nevezte ki a palota bejáratának őréül. Hogy a palotának megfelelő dísz itt is kifejezést nyerjen, kék posztóból hosszú, fehér prémes köpenyeg, parádés stveget készíttetek a kapusnak s cíffra, ezüstözött gombos hosszú bot fogja jelezni a tekintélyt.

* **Kártérítési igény a katonaság ellen.** Az újvárosi városi földék bérlői már régen panaszkodnak, hogy a gyakorló-térre kivonuló katonaság nem kiméli a szántóföldeket s keresztül-gázolva vetéseken, tetemes károkat okoznak. *Szabó* János és társai városi földbérlők írásbeli panaszukban a 4-ik honvédegyalozredet nevezték meg, mint amelynek csapatai az ő általuk bérelt földeken vonulnak ki a gyakorló-térre. A panasz tárgyában tegnap vegyes bizottság tartott helyszíni szemlét, amelyen a város részéről *Darvassy* Lajos tanácsnok, *Pásztor* Bertalan fogalmazó, *Windisch* Márton városgazda és *Lokay* Mihály mezőbíró; a 4-ik honvédegyalozred képviselőiben *Jamniczky* István százados, továbbá a károsultak vettek részt. A vegyes bizottság megállapította, hogy az egyes parcelláknál, a dűlőutak mindkét oldalán 2--3 méter szélességben a szántóföldek le vannak tapodva. Azt azonban nem lehetett megállapítani, hogy a honvédek okozták-e a kárt, mivel a közös hadsereg csapatai is jártak a dűlőuton. A honvédség képviselője javasolta, hogy az ut bejáratánál sorompót állítsanak fel. Megígérte továbbá, hogy a 4-ik honvédegyalozrednél közbenjár, hogy újabb napiparancsban tiltsák el dűlőutak használatát s a szántóföldek legázolását. A kárt azonban megállapítani nem lehet, legfeljebb csak tavasszal, de a kártérítési igényt nem tudják, kikkel szemben állapítsák meg. — Mint halljuk, a károsultak, ha nem részesülnek kártérítésben, felkérlik *Barabás* Béla képviselőt, hogy interpellálja meg a honvédelmi minisztert.

* **Kinevezések és áthelyezések.** A hivatalos lap tegnapi száma közli a következő kinevezéseket és áthelyezéseket: *Horváth* Olivér és *Hruska* Ferencz nagyvárosi 4-ik honvéd gyalogezredbeli tizedeseket honvéd hadapród tiszt-helyettesekké nevezte ki a honvédelmi miniszter s előbbi a pozsonyi 13., utóbbit a munkácsi 11. honvéd gyalogezredbe helyezte át. A közös hadsereg a tartalékából a nagyvárosi 4-ik honvéd gyalogezred tartalékába áthelyeztettek a következő hadnagvok: *Frigyos* Jakab (65. gyalogezredtől), *Wurm* Adolf (72. gy. e.), *Rózsa* Ambrus (62. gy. e.), *Avramescu* Vazul (61. gy. e.), *Böszörményi* Jenő (62. gy. e.), *Buchgra* Emil (31. gy. e.), *Weimann* Géza (64. gy. e.), *Koreck* Kálmán (72. gy. e.), *Branse* János (64. gy. e.), *Nussbaum* Gyula (37. gy. e.), *Vasdor* (66. gy. e.), *Arassay* János (64. gy. e.)

rény: Imre (34. gy. e.), Holländer Lipót (64. gy. e.), dr. Kovács Erőd (a 2. tiroli vadász ezredtől), Husz Hugó (34. gy. e.), Szopkó Győző (67. gy. e.), Leipnik Lipót (85. gy. e.), Salacz Gyula (33. gy. e.), Bleyer Andor (101. gy. e.), Dömötör Mihály (71. gy. e.), Gerstner Lajos (60. gy. e.), Papp Kornél (41. gy. e.), Niepel Vilmos (a 71. gyalogezredtől.) — A 37. gyalogezredtől a honvédséghez, de nem Nagyváradra áthelyeztettek a következő tart. hadnagyok: Eiler Péter (5. honvéd gy. ezredhez), Ritschel Vilmos (19. h. gy. e.) Dukasz Lajos (6. h. gy. e.), Berthóthy István (3. h. gy. e. Cseh Gusztáv (10. h. gy. e.).

* **Diszes temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe **Fintér Mihály** lat. szert. káptalani fő-rész temetése tegnap a biharmegyei köz-kórház halottas házából. A gyászszertartást **Dencs János** tb. kanonok végezte segédlettel, mely után a káptalani tiszttakar kézen vitte a remek koszorúkkal borított diszes érczkoporsót a négyes fogatu tveges halottas kocsig s megindult az impozáns gyászmenet az újvárosi központi temetőbe, hol örök nyugalomra helyezték a derék férfi hült tetemeit. A temetésen a káptalani és püspökségi tiszttakar teljes számban s előkelő közönség veit részt, köztük **Vinkler József** cz. püspök, **Radnay Farkas** felszert. püspök, **Bunyitay Vincze** kanonok, dr. Schweiger Ede, Frankó Endre, dr. Imrik Gusztáv stb. A koszorúk feliratai a következők voltak:

Isten veled — a te hű megtört Saroltád.

Drága fiannak — Edes atyád.

A drága jó apának — gyermekei.

Szeretettel — Bátyád, Gábor és Endre.

Kedves sógorunknak — Hugó és Meli.

Szeretett sógoromnak — Bandi.

Szeretett kedves sógorunknak — Sándor és Feri.

Felédhetetlen kedves bátyáknak — Ilka és Margit.

A diszes temetést **Weiszlovits Adolf** és fia első nagyvárad. temetkezési vállalata rendezte.

* **Külföldi utazás** mint újévi ajándék. Az utazás nemes szórakozása mindvégig a gazdag emberek kiváltsága maradt volna, ha az idegenforgalmi vállalat meg nem csinálja »Utazási Sorsjáték« tervezetét. Ez intézet módot akarván nyújtani arra, hogy az utazás gyönyörűségében mindenki részesülhessen, százezer egyenként két koronás sorsjegyet bocsájtott forgalomba. A főnyeremény »ingyenes utazás a föld körül«, amely mellett számos értékes nyeremények is vannak, mint hosszabb, teljes ellátással kapcsolatos külföldi utazások, előkelő fürdőknél való nyaralás teljes költségei és hasonlók. Az utazási sorsjegy, amely városunkban is a nagyobb dohánytözsédekben kapható, különösen alkalmas újévi ajándékoknak, mert az ajándékozónak igen kevésbe kerül, de a megajándékozottnak az előnyös tervezetnél fogva nagy örömet és boldogságot hozhat. Részletes tervezetet párkinék készsággal küld a központi menetjegyiroda (Budapest, Vigadó-tér 1. sz.).

* **Iparhatósági megbizottak választása.** Az 1884. XVII. t. cz. 167. és következő §-ai, valamint a volt földmívelés- ipar és kereskedelemügyi miniszter nr 52211—1885. sz. körrendelete értelmében az I. foku iparhatóság mellé az 1904. évre iparhatósági megbizottak választásának határidejétől 1903. év december hó 30-ik napjának d. e. 9 óráját tűzöm ki s a választás foganatosításának helyétül a tűzoltó lakánya nagytermét jelölöm meg. Ezen körülményről az érdekelteket oly figyelemzetéssel értesitem, hogy a mennyiben Nagyvárad város egyszerűs mind főszolgabírói székhely, összesen 40 iparhatósági megüzött választandó, még pedig 20 Nagyvárad város I. foku iparhatósága, 20 pedig Biharmegye központi főszolgabírói hivatala mint I. foku iparhatóság mellé. Tájékoztul megjegyzem, hogy választói joggal bírnak mindazok, kik Nagyvárad város területén valamely ipart önállóan és jogosítottan üznek, választhatók pedig ezek közt azok, kik az 1902. évben legalább 16 korona kereseti adót fizettek. Nagyvárad, 1903. december hó 17. **Gerő Armin** kapitány.

* **Takács Zoltán** haldoklik. A szegedi csillagbörtönben véget járja dr. **Takács Zoltán**, akinek a népszerűsége annak idején veledkedett a legnépszerűbb országgyűlési képviselővel. Azután bűnre vetemedett. Orgazdája volt sikasztóknak és börtönbe került. Onnan kiszabadulva pénzhamisításra vetemedett és ismét börtönbe került. A testsorvasztó börtönlevegő Takács Zoltán egészségét is aláasta úgy, hogy ma már végét járja. Dr. **Regdon Károly**, a szegedi csillagbörtön orvosa gondosan ápolja dr. Takács Zoltánt, akinek az állapota azonban ma már annyira kétségbeesítő, hogy alig lehet megmenteni az életnek.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör. ülése. A nagyvárad. kath. kör. választmánya ma, szerdán este fél 6 órakor tülést tart a kör helyiségében.

IRODALOM.

Magyar Sion.

Erdemes veterán folyóiratunknak a **Magyar Sionnak** decembri füzete meglepő turalommal jelent meg. A kath. irodalom barátaira szomorú meglepetés van benne: **Keresztly Viktor** dr., aki tizenhét év óta vezeti e folyóirat szerkesztését, bejelenti a vezércikkben, hogy visszalép a szerkesztői munkától; **Prohászka Ottokár** továbbra is megmarad társ-szerkesztőnek, de a szerkesztés technikai részét újévkor dr. **Triklál József** veszi át. Hiszük, hogy az új szerkesztő az eddigi irányban és az eddigi révön fogja vezetni e kiváló folyóiratot, de Keresztly visszalépését veszteségnek tartjuk a kath. irodalomra. E füzetben különben dr. **Szilvek Lajos** befejezi **Vallás és a papság Franciaországban** cz. érdekes cikksorozatát, **Rézbányai** folytatja az egyházi szónoklat egyetemes történetét, az irodalmi rovatban **Prohászka** ismerteti Schanz apologiájának legújabb kiadását, végre a füzetet egy b. cses **irodalmi repertorium** zárja be, amely a Magyar Sion tíz évfolyamának (1893—1903) gazdag tartalmát adja. A repertoriumot **Mayer Imre** készítette. A folyóirat továbbra is **Esztorgomban** jelenik meg Buzárovitsnál, előfizetési ára a régi: egész évre 12 kor:

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Csütörtök d. u. gyermekelőadás, este szünet.

Péntek d. u. A drótostót, operett, este **Az aranyvirág** operett.

Szombat d. u. New-York szépe operette, este **Az aranykakas** énekes bohózat.

Vasárnap d. u. Falu rossza, népszimű, este **Bob h-rceg** operette.

New York szépe. Ma este a Szigligeti-színház Kerker Gusztáv mulattató, szép zenéjű táncoperetteje, a New-York szépe kerül színre. A főszerepeket: **Parlashy, Haller, T. Pogány, Agnelly, Horváth, Békffy, Szathmáry, Sziklai, Bérczi, Désy, Szőke** játsszák.

Hófehérke és a 7 törpe. Holnap délután 3 órator gyermekelőadás lesz félhelyárak mellett. Hófehérke tündérrege kerül színre. A szülők figyelmébe ajánljuk, hogy a karácsonyfa díszítésének időjére kellemesebb helyre nem is küldheték gyermekeiket, mint a színházba.

TANUGY.

Utmutató az iskolák és óvodák irodai teendőinek ellátására. Ara portómentes küldéssel 5 korona. Az iskolai irodai administratio népoktatásügyünk rohamos f-

lődése s különösen a nem rég kiadott áll. elisk. gondnoksági és községi iskolaszéki utasítások, valamint a gazd. ism. iskolai szervezet stb. rendelkezései folytán, oly annyira fejlődött, hogy abban ma már utmutató vezérfontól nélkül eligazodni csaknem képtelenség.

Az érzett hiányon óhajtott segíteni dr. **Szabó Mihály**, küküllő-megyei kir. tanfelügyelő, aki »Utmutató az iskolák és óvodák irodai teendőinek ellátására« cz. munkájában hosszszas tanulmányozás után rendszeresen feldolgozta az irodai teendőkre vonatkozó összes tudnivalókat. Több hasonló ügyforgalmu hivatali ügyviteli szabályzatának s főleg az egyszerűsítési törvény idevágó rendelkezéseinek összehasonlítása és felhasználásával az utörömunka I. részében az iskolai kisebb ügyforgalomra való tekintettel egybeállította az »iskolai, irodai, ügyviteli szabályzatot«, a II. részben tanulmányi és iskolai anyagi ügyek összes irodai teendőjét a legnagyobb részletezés mellett rendszerbe foglalva s kellő számú példákkal megvilágosítva tárgyalja s végül a munka III. részében az iskolai kezelés és rendtartásban használandó mintegy 54 nyomtatvány-mintát mutat be, az egész munkában minden tétel után zárójel közt hivatkozva az illető rendelet, szabályzat vagy szervezeti utasítás keltére és számára.

Egyszóval: tárgyalva és gyakorlati módon utasítás van adva e könyvben mindazon irodai teendőkre, amik a kisedóvodákban, az elemi iskolákban, az iparos tanonciskolákban, illetve ezen intézetek iskolaszékei, gondnoksági és felügyelő bizottságai ügykörében előfordulnak, vagyis mindazon intézeteknél, melyek rendszeren egy igazgató vezetése alá vonatnak.

Használhatják e munkát: a kisedóvodák, elemi, felsőnép- és polgári iskolai, gazdasági ismétlőiskolai, iparos és kereskedő tanonciskolai igazgatók, tanítók, tanítónők és a képzési növendékek, továbbá: az iskolaszékek, gondnokságok, óvodai, iparos- és kereskedő tanonciskolai felügyelőbizottságok s a kir. tanfelügyelőségek is. Megrendelhető szerzőnél **Dicső-Szent-Mártonban**.

NYILTER.

Megkezdődött a karácsonyi olcsó **CZÍPŐ-VÁSÁR!**

— A legjobb minőségű —

női, férfi és gyermekcipőket óriási választékban és feltűnően leszállított olcsó árakon bocsájtom a n. é. vevőközönség rendelkezésére

ARANYI ALBERT

czipőáruháza

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Huzellával szemben)

Telefonszám: 512. 549.

Angol, orosz sárczipőkülönlegességek!

A közelgő

karácsony és újév
alkalmára

névjegyek

szép kivitelben, jutányos árban készítettnek

a **Szent László nyomdában**,
Szilágyi Dezső-utca 3. sz.

Van szerencsém a t. vevőközönséget értesíteni, hogy a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságtól árverésen 50,000 korona értékben megvett

**férfi és női aranylánczokat,
férfi és női arannórákat,
karpereczeket,
brochokat
brilliánt és gyémánt gyűrűket és
függőke.**

míg a készlet tart, gyári áron alul meg-
lepő olcsó áron árusítom.

Teljes tisztelettel

Kálmán Sándor,

ékszerész. Szt. László-tér, 1. sz.

555

Hajnal Ferencz

fűszer-, csemege-, bor-, déligyümölcs- és vadas-
kereskedése

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,

Széchenyi-szállodával szemben.

A közelgő disznóölési időnyre ajánlom
saját találmányu

Sonka-páczomat,

mely minden háztartásban nélkülözhetetlen.
E páczozal készített sonkák tulajdonságai,
hogy füstölés után (egész évben) sem szá-
rad ki s szép piros színt és kellemes za-
matot kap.

1 kgr. ára 64 kr.,

mely elegendő 4 sonka bepáczolásához.

Mindennemű **halak, conservék, teák,
rumok, teasütemények,** bel- és külföldi

gyógy- és asztali borok,

magyar és francia pezsgők és cognacok.
AUBETIN & Cie. francia pezsgő és a
világhírű

Előpataki gyógyviz

főraktára Bihar, Békés és Szilágymegyeék
részére.

Nagy raktár **sajtok, turók, prágai
sódar és hideg felvágottakból.**

Naponta friss teavaj.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás és
vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszko-
zóltek.

Számos megrendelést kérve, maradok
kiváló tisztelettel

HAJNAL FERENCZ.

Ujdonság! Versezi Must-kolbász 1 drb 35 kr. Oszy Sándor. Ujdonság! Meleg Pool-Ball bombái a legújabb csokládé-
gourmand csemege 1 darab 15 kr.

Azon állami tisztviselők fizetését pedig,
akik a IX. f. X. és XI. fizetési osztályban
4 évnél kevesebb idő óta szolgálnak, a
következőképp rendezik:

IX. osztály: 2600, 2400 és 2200
koronás fizetését felemelik 2600 koro-
nára.

X. osztály: 2000, 1800 és 1600
koronás fizetését felemelik 2000 ko-
ronára.

XI. osztály: 1400, 1200 és 1000
koronás fizetését felemelik 1400 ko-
ronára.

A pénzügyőrök eddigi illetményei
maradnak, csak a napizsoldot rendezik
ugy, hogy az 5 évnél kevesebb szolgál-
latidejű pénzügyőrök zsoldját 20 fillér-
rel, 5 év után 40 fillérrel, 10 év után
70 fillérrel javítják. A tanítók és tani-
tónők korpótlékát pedig a következőképp
javítják: A tíz évi szolgálatidő után 15
évig 300 korona, 15 év után 400 ko-
rona pótlékot kapnak.

A 10 évnél kisebb szolgálat idejű ta-
nitók pedig 200, az 5 évnél kevesebb
szolgálatidejű tanítók és tanítónők fize-
tését pedig 1000 koronában állapítot-
ták meg.

Zsilinszky Mihály kitüntetése.

Budapest, decz. 22. (Saját tud. táv.)
Zsilinszky Mihály kultuszminiszteri ál-
lamtitkárt a Lipót-rend középkeresztjével
tüntette ki a király.

Nagy bérleszállítás.

New-York, december 23. Erdekelt ol-
dalról híre járt, hogy az Egyesült-Allamok
összes vas- és acélgyárai, amelyeknél a Tra-
des Unióhoz tartozó munkások nincsenek al-
kalmazva, karácsony után hatályba lépő
10 százalékos bérleszállítást fognak kihir-
detni. (M. T. I.)

Szigligeti-Színház.

Folyószám 83. Bérletszám 80. (páros.)

Ma, szerdán 1903. december 23-án:

New-York szépe.

Operette.

HELYARAK: Nagypáholy 14 korona. I. Üldszinti és első
emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor.
Zsolye 3 kor. Kőrszék 2 k r. 40 fill. Tamlásszék, 2 kor
Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor.
Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék
60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy
a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill.
Egy szinlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bér-
házzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól
5-ig. Esti pénziárnyítás 7 óraker.

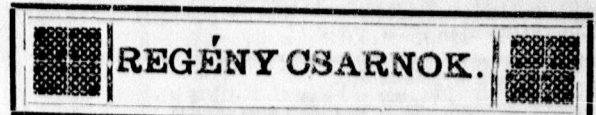
A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig
előre válthatók.

Kezdeté fél 8 óraker, vége 10 óraker.

Holnap, csütörtökön december 24-én

Délután 3 óraker fél helyárrakkal:

Gyermekelőadás.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. — 25

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pémberton.

... Mindenek előtt a hajóra kell jut-
nunk, — mondtam magamban; — aztán tel-
jes gözzel San-Franciscóba megyünk s ott meg-
kérdezzük az Egyesült-Allamok kormányától
hogy tehet-e és mit tehet Ruth Bellende-
nért...

Mi egyebet is tehetünk volna? Csak né-
gyen voltunk, százszor anyai sőt talán több
elzánt, kegyetlen haramia ellen. Menekülnünk
kellett tehát, ámbár nagy kérdés volt hogy,
eljuthatunk-e ép bőrre a hajóra? ... Ezer állt
egy ellen, hogy itt hagyjuk a fogunkat...

Ezen tündöttem, miközben elértük az er-
lőt; de azért igaz lelkekre mondhatom, hogy
se én, se a többiek nem féltünk, hanem inkább
csak izgatót bennünket a kaland, még pedig
Bellenden Ruth miatt, akinek sorsa és szabadu-
lása függött attól, hogy mi a hajóra juthatunk-e?

... Mi, persze, teljes erőnkkel igyekeztünk;
elefántok módjára csörtettünk a sűrű bozótban,
eltaposva mindent, ami utunkba került, meg-
megállva hallgatózni, hogy nem üldöznek-e ben-
nünket.

Üldözni nem üldöztek, az igaz, ámbár az
erdő tele volt emberekkel: lépten-nyomon lát-
tam a fák közt surranó sötét alakokat s leg-
alább is huszat-harminczat elhagytunk, mielőtt
megállítottak bennünket. De, amint az ösvényre
értünk, — magam se tudom, hogyan találtuk
meg abban a pokol sötétben, — hirtelen elénk
ugrott két hórihorgas ficzko és elálta az
utunkat.

— Lassan, lassan! — ordította az egyik
torka szakadtából. — te vagy az, Bob Wil-
liams?

— Ha Bob Williams kell, — feleltem hir-
telen, — hát én majd adok neked Bob
Williamst!

Ezt mondván, úgy vágtam az arcába ök-
lömmel, hogy mentem összerogyott. A másikat
pedig a mellette állt Seth Barker sajtotta le a
dorongjával, mint a legyet. A kis Dolly Venn
hangosan fölkiacagott nagy izgatótsággal
Bligh Péter ir nyelven morgott valami...
de mind ez egy percig se tartott s aztán me-
gint csak futottunk, lélekszakadva az életünkért.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

	Budapest, decz. 22.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.30
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. decz. 22-én.

Magyar aranyjárdék 4	119.-
Magyar koronajárdék	99.-
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4/10	—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.20
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	98.-
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	209.-
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	164.-
Osztrák járdék papirban	100.40
Osztrák járdék papirban	100.50
Osztrák járdék aranyban	125.50
Osztrák korona	100.50
Osztrák államsorsjegyek	156.-
Osztrák magyar bank részvény	16.15
Magyar hitelbankrészvény	780.50
Osztrák hitelintézet részvény	686.50
Párisi vista	19.05
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.50
Németbirodalmi márka	239.37
Londoni vista	95.15
20 márkás arany	23.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

TAVIRATOK.

A tisztviselők fizetéspótléka.

Budapest, decz. 22. (Saj. tud. táv.)
Lukács pénzügyminiszter rendeletet adott
ki, melyben másítást ad, hogy addig is,
amíg a fizetési pótlékról szóló javaslat
törvényerőre emelkedik, a tisztviselőknek
a pótlékok előlegképpen folyósítassanak
és pedig a következőképp:

V. osztály: Az első és második foko-
zatban a 10.000; 8000 koronás fizetések
felemeltetnek 11.600 koronára.

VI. osztály: A 6000 és 5000 koronás
fizetések felemeltetnek 7200 koronára.

VII-ik osztály: 4600, 4400 és 4000
koronás fizetését felemelik 4800 koro-
nára.

VIII. osztály: 3600, 3200 és 2800
koronás fizetését felemelik 3600 koro-

„Globus“

Élet- és járadékbiztosító társaság
a
„Bécsi Bank egyesület”
és a Müncheni
„Bajor Jelzalog- és Pénzváltó Bank”
által alapított.

A társaság vagyona 1901. év végével
4 053 987 55 korona. Ezen vagyon kész-
pénzben, értékpapirokban, részben a társa-
ság bécsi palotájában és egyéb saját házak-
ban van elhelyezve.

Az intézet élet- és gyermekbiztosítási
feltételei a legmészszebb módű kedvezménye-
ket nyújtják a biztosító feleknek.

Mindenemű felvilágosítással készsége-
sen szolgál a „Globus” élet- és járadék-
biztosító társaság vezérképviselője
Nagyváradon, Uri-utca 43. feletti ve-
zérképviselő-éj bejövő oly egyénekkel
(kedvező feltételek mellett) összeköttetésbe
lépni, kik biztosítási üzletek közvetítésére
alkalmasak. 545.

Hirdetmény.

A „Nagyváradai Hitelbank Részvény- társaság”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.) elfogad
betéteket könyvecskékre és folyó számlára:
6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os
kamatot fizet.**

Előnyös feltételek mellett leszámítol
váltókat.

Jelzalogra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad.

Nagyvárad, 1903. december hó.

Az igazgatóság.

225

Belépési felhívás!

A »Nagyváradai Hitelbank takaré- és
segélyszövetkezet« II-ik évtársulatába.

Belépni kívánók ezen szándékukat
1904. évi január hó 1-ig a »Nagyváradai
Hitelbank r. t.« üzleti helyiségében (Kos-
suth Lajos-utca 10. sz.) bejelenthetik.
Befizetési hely ugyanott.

Minden egyes üzletrész 20 fillér —
beiratási díj üzletrészenként, egy- és min-
denkorra — 10 fillér.

A szövetkezet célja a tagokat a
tőkegyűjtésre serkenteni és a hitelt
igénybevevő tagoknak olcsó kamat mellett
— jótálló nélkül — hitelt nyújtani.

Befizetés mindennap — egész napon
át, vasár- és ünnepnapokon d. e 9—10
óraig eszközölhető a »Nagyváradai Hitel-
bank r. t.« üzleti helyiségében (Kossuth
Lajos-u. 10. sz.)

Nagyvárad, 1903 decz. hó 1.

Nagyváradai Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet
igazgatósága.

250

Finom, szolid és izléses áruk

a karácsony alkalmából

rendkívül mérsékelt árban szerezhetők be

Mezey Sándor, uri-, női-divat, fehérnemű- és finom gyermek-ruha üzletében.
Nagyvárad, Szent László-tér, a „Sas“-szálloda épület.

Uraknak:

nyakkendő ujdonságok, fehérneműek, angol
kalapok, harisnyák, keztyűk stb.

Videki rendelések pontos eszközlése.

Hölgyek részére:

bluz, jupon, pongyolák, pipereczikkek.

Ugyszintén gyermekruházati cikkek nagy raktára.

Ösmert személyiségeknek választék küldetik.

414

Karácsonyi és ujévi ajándékoknak alkalmas tárgyak leszállított árban u. m.

kézimunkában kezdett és kész dolgok, női blousok, gyermekruhák, női és
gyermek kötények, harisnyák és zsebkendők, női selyem schaalok

Nagy választékban kaphatók

EISLER BERTALAN

kézimunka-, gyermekruha-, divat- és rövidáru üzletében

NAGYVÁRADON, Olaszi, Fő-utca, Kádár János fűszerüzlete mellett.

392